

Додаток 2
до Правил безпеки під час проведення
навчально-виховного процесу в
кабінетах (лабораторіях) фізики та
хімії загальноосвітніх навчальних
закладів

**Відомості
про особливі властивості речовин**

Реактиви та матеріали хімічні мають такі властивості:

Назва речовини (реактиву)	Особлива відмітка	Група зберігання	Дія речовини на організм при роботі з масою і об'ємом відповідно до програми
1	2	3	4
<i>Неорганічні речовини</i>			
Алюміній металічний (гран.)		8	-
Бром в ампулах по 5 г	xx	7	Хімічний опік
Залізо відновлене (порош.)		8	-
Йод кристалічний	xx	7	Хімічний опік
Кальцій металічний (струж.)	x	2	Хімічний опік
Літій металічний	x	2	Хімічний опік
Магній металічний (порош.)	x	2	-
Натрій металічний (плавл.)	x	2	Хімічний опік
Фосфор червоний	x	5	Захворювання шкіри
Цинк металічний (гран.)		8	-
Цинк (пил)	x	8	-
Мідь		8	-
<i>Оксиди, гідрооксиди</i>			
Алюміній оксид		8	-

Амоніак (аміак) 25-відсотковий водний розчин		7	Катар верхніх дихальних шляхів, 0,2 г
Барій оксид	xx	7	0,2 г і вище - смертельна доза
Калій гідроксид	xx	7	Хімічний опік
Кальцій гідроксид	xx	7	Виразки на шкірі рук
Силіцій(ІV) оксид (кремнезем)		8	-
Купрум(ІІ) оксид (порош.)	x	8	Ураження шкіри
Купрум(ІІ) оксид (гран.)	x	8	Алергія, легка форма
Магній оксид		8	-
Манган(ІV) оксид (порош.)		6	-
Натрій гідроксид	xx	7	Хімічний опік
Нікель(ІІ) оксид		8	-
Ферум(ІІІ) оксид		8	-
Цинк оксид		8	-
<i>Солі</i>			
Алюміній хлорид		8	-
Алюміній ортофосфат		8	-
Алюміній нітрат	xx	6	Канцероген
Амоній карбонат		8	-
Амоній нітрат	xx	6	Канцероген
Амоній хлорид		8	-
Амоній дихромат	xx	7	На шкірі - виразки, 1 г внутрішньо - смертельна доза
Амоній сульфат		8	-
Аргентум нітрат	xx	7	Канцероген
Барій нітрат	xx	7	0,2 г і вище внутрішньо – смертельна доза
Барій хлорид	xx	7	

Кальцій карбонат		8	-
Кальцій хлорид, дигідрат		8	-
Кальцій дигідрогенортофосфат		8	-
Кальцій гідроген сульфат		8	-
Кальцій сульфат		8	-
Калій етаноат		8	-
Калій хлорид		8	-
Калій дихромат	xx	7	1 г внутрішньо - смертельна доза
Калій сульфат		8	-
Калій перманганат	xx	6	1 г і вище - смертельна доза
Калій нітрат	xx	6	Канцероген
Калій тіоціанат	x	7	30 г внутрішньо - гострий психоз
Калій хромат	xx	7	Див. амоній дихромат
Калій карбонат		8	-
Калій ортофосфат		8	-
Калій гексаціаноферат(II) (жовта кров'яна сіль)	xx	7	Під дією шлункового соку розклад. до ціанідів
Калій гексаціаноферат(III) (червона кров'яна сіль)	xx	7	Під дією шлункового соку розклад. до ціанідів
Калій гідрогенортофосфат		8	-
Калій йодид	xx	8	-
Кобальт(II) сульфат	x	7	від 1 г і вище - гостре отруєння
Гідроксокупрум(II) карбонат		8	-
Купрум(II) хлорид		8	-
Купрум(II) сульфат пентагідрат (мідний купорос)		8	-
Купрум(II) сульфат		8	-

Купрум(II) нітрат	xx	6	Канцероген
Магній сульфат		8	-
Магній хлорид		8	-
Магній карбонат		8	-
Манган(II) сульфат	x	8	Погіршення заживлення подразнення шкіри мікротравм, ураженої
Манган(II) хлорид	x	8	
Натрій етаноат		8	-
Натрій карбонат		8	-
Натрій хлорид		8	-
Натрій гідрогенсульфат		8	-
Натрій карбонат декагідрат		8	-
Натрій сульфат декагідрат		8	-
Натрій сульфід наонагідрат	x	7	3-5 г і вище - смертельна доза
Натрій сульфат		8	-
Натрій сульфід		8	-
Натрій нітрат	xx	6	Канцероген
Натрій бромід	xx	8	-
Натрій фторид	x	7	0,2 г і вище - смертельна доза
Натрій ортофосфат		8	-
Нікель(II) сульфат	xx	7	Канцероген
Плюмбум(II) сульфат	xx	7	Канцероген
Ферум(III) хлорид	x	8	-
Ферум(III) сульфат		8	-
Ферум(II) сульфат гептагідрат		8	-
Хром(III) хлорид	xx	7	Канцероген

Цинк сульфат	х	8	Подразнення шкіри і шлункові розлади
Цинк нітрат	хх	6	Канцероген
Цинк хлорид		8	Шлункові розлади
<i>Кислоти</i>			
Нітратна кислота (густ. 1,42)		7	Хімічний опік
Ортоборатна кислота		8	-
Метанова кислота, 85 %		7	Хімічний опік
Ортофосфатна кислота		8	Хімічний опік
Сульфатна кислота (сірчана кислота) (густ. 1,84)		7	Хімічний опік
Хлоридна кислота (соляна кислота) (густ. 1,19)		7	Хімічний опік
Етанова кислота льодяна, хч		7	Хімічний опік
<i>Органічні речовини</i>			
Ацетон		4	Наркотик у великих дозах
Анілін +	хх	7	Отруєння у вигляді пари і через шкіру
Гліцерол		8	-
Глюкоза		8	-
Гексан		4	-
Гексахлороциклогексан (гексахлоран)	хх	7	Подразнення очей
Діетиловий етер	хх	4	Наркотик
Кислота бутанова +	хх	4	Подразнення очей
Кислота стеаринова		5	-
Кислота пальмітинова		5	-
Кислота олеїнова		5	-
Кислота етанова (гліцин)		5	-
Нафта (сира)		4	Легке подразнення
Спирт етиловий (етанол)	х	4	Наркотик
Спирт бутиловий (бутанол)		4	Подразнення очей

Сахароза		8	-
Оцтовоетиловий естер	x	4	Дерматити і екземи
Оцтовоізоаміловий естер	xx	7	Наркотик
Фенол +	xx	7	Отруєння при потраплянні на шкіру
Бензен (бензол) +	xx	4	Отрута у всіх видах
Формалін (формальдегід, 40 %)	x	4	Гострі отруєння
Фруктоза		8	-
Дихлороетан	xx	7	У вигляді парів сильно отруєння
<i>Матеріали</i>			
Активоване вугілля		5	
Графіт		8	-
Гідроген пероксид (пероксид водню)	x	6	Небезпечний при попаданні в організм
Сірка		5	Алерген

Примітки:

1. Знак у графі 2 „x” означає, що речовина використовується тільки вчителем. Учням можна видавати речовину у вигляді розбавлених розчинів.

Якщо у графі 2 стоїть знак „xx”, речовина потребує особливого ставлення через те, що має високу фізіологічну активність у відносно малих дозах, підвищену пожежну небезпеку.

Якщо особливої примітки немає, то речовина використовується без обмеження за умови виконання правил безпеки.

2. Групи зберігання речовин визначаються в першу чергу за їх хімічною сумісністю: при випадковому змішуванні речовин однієї і тієї самої групи між ними не повинно бути взаємодії або, якщо це виникає, продукти реакції і тепловий ефект не повинні викликати небезпеку (графа 3).

3. Дія на організм визначається у графі 4. Якщо речовина безпечна за хронічної чи короткочасної дії, у графі ставлять прочерк.

4. Знаком (+) позначені речовини, які потрапляють в організм, крім інших шляхів, через шкіру у крапельно-зрідженому стані.